

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 29.1.2007
KOM(2007) 30 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Syvänmeren kalakantojen hoidon tarkastelu

KOMISSIION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Syvänmeren kalakantojen hoidon tarkastelu

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
2.	Yleiskatsaus syvänmeren kalastuksesta annettuihin yhteisön asetuksiin.....	3
3.	Asetusten tehokkuus.....	5
3.1.	Ovatko toteutetut toimenpiteet riittäviä?.....	5
3.1.1.	TACien taso	5
3.1.2.	TACien soveltuvuus syvänmeren kantojen hoitoon	6
3.1.3.	Syvänmeren kantojen pyyntiponnistuksen hallinnointi	7
3.2.	Asetusten täytäntöönpano	8
3.2.1.	Tieteelliset näytteenotto- ja tarkkailijaohjelmat.....	8
3.2.2.	Luettelot nimetyistä satamista.....	8
3.2.3.	Luettelot aluksista, joilla on syvänmeren kalastuslisenssi	9
3.2.4.	Pyyntiponnistuksesta ilmoittaminen	9
3.2.5.	Seuranta ja valvonta	9
4.	Päätelmät	10
	LIITE.....	12

1. JOHDANTO

Tässä asiakirjassa tarkastellaan syvänmeren kalastusta, jota harjoitetaan yhteisön vesillä sekä Koillis-Atlantin kalastuskomission (NEAFC) ja Itäisen Keski-Atlantin kalastuskomitean (CECAF) sääntelyalueilla. Näin ollen tarkoituksena ei ole tarkastella kalastusta, jota harjoitetaan muilla sääntelyalueilla, kuten Luoteis-Atlantin kalastusjärjestön (NAFO) ja Kaakkois-Atlantin kalatalousjärjestön (SEAFO) sääntelyalueilla, tai aavanmeren sääntelemättömillä alueilla.

Tarkoituksena on pikemminkin tarkastella syvänmeren kalakantojen hoitoa kuin laajemmin ekosysteemejä, esimerkiksi uhanalaisten luontotyyppien suojelua. Vaikka painotus on valittu tällä kertaa näin, se ei suinkaan tarkoita komission pitävän vähemmän merkityksellisenä sitä vaikutusta, joka syvänmeren kalastuksella on ekosysteemeihin.

Syvänmeren lajeina pidetään yleensä lajeja, jotka elävät yli 400 metrin syvyydessä. Tällaisissa syvyyksissä valoa on hyvin vähän, joten ravintoketju on riippuvainen vesipatsaan yläosista tulevasta eloperäisestä aineksesta, ja tuottavuus on näin ollen hyvin alhainen. Syvänmeren kalalajit ovat tavallisesti pitkäikäisiä, hitaasti kasvavia ja myöhään aikuistuvia. Niiden lisääntymiskyky on myös yleensä alhainen. Kaikkien näiden ominaisuuksien vuoksi ne ovat yleensä herkkiä liikakalastukselle.

Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta syvänmeren lajien kalastus on yleensä kehittynyt ja lisääntynyt ennen kuin saatavilla on ollut tarpeeksi tietoa, johon kalastuksenhoitoa koskevat ohjeet olisi voitu perustaa. Tämä pätee varsinkin viime vuosikymmeneen, sillä kalastettavien lajien määrä on lisääntynyt, kun kalastusta on laajennettu syvemmille vesille tai uusille alueille. Puretuista saaliista ja pyyntiponnistuksesta on saatavilla vähän tietoja, eikä poisheitettyjä saaliita yleensä ilmoiteta, vaikka ne saattavatkin olla huomattavia. Tämän vuoksi Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) on ollut vaikea ehdottaa kestäväää hyödyntämistä, mutta se katsoo kuitenkin, että useimpien syvänmeren lajien kalastus on ylittänyt turvalliset biologiset rajat ja pyyntiponnistusta olisi heti vähennettävä. Uudet kalastukset olisi sallittava ainoastaan, jos kalastusta lisätään hyvin hitaasti ja kalastukseen liitetään ohjelmat, joiden avulla voidaan kerätä kannan kehittymisen arvioinnin mahdollistavia tietoja.

Useimmiten syvänmeren kalastuksessa saaliiksi saadaan eri lajeja. Esimerkiksi lestikalan troolikalastuksessa on saatu noin 70:tä eri syvänmeren lajia. Syvänmeren kalastuksen vaikutuksesta ekosysteemeihin tiedetään hyvin vähän lukuun ottamatta suoria haittoja, joita käytetyt pyydykset voivat aiheuttaa luontotyypeille. ICES on kehottanut toimittamaan työryhmille kaikki saatavilla olevat tiedot ja kehittämään suoria seurantaohjelmia, joissa käytetään esimerkiksi tutkimusalueita.

2. YLEISKATSAUS SYVÄNMEREN KALASTUKSESTA ANNETTUIHIN YHTEISÖN ASETUKSIIN

Joidenkin syvänmeren lajien suurimmat sallitut saaliit (TACit) otettiin ensimmäisen kerran käyttöön vuonna 2002 (neuvoston asetus (EY) N:o 2340/2002)¹. Perustana oli komission

---

¹ EYVL L 356, 31.12.2002, s. 1–11.

ehdotus, jossa otettiin huomioon kirjattu kalastustoiminta kymmenen vuoden ajalta (1990–1999). Koska syvänmeren kantoja koskevat tieteelliset lausunnot annetaan kahden vuoden välein, asetuksessa (EY) N:o 2340/2002 vahvistettiin syvänmeren TACit vuosiksi 2003 ja 2004.

Yhteisön laajennuttua vuonna 2004 uusille jäsenvaltioille oli vahvistettava kiintiöt liittymisasiakirjan 57 artiklan mukaisesti. Jollei näin olisi tehty, uusien jäsenvaltioiden alusten olisi täytynyt lopettaa kalastus saapuessaan yhteisön vesille, vaikka niillä jo ennalta oli lailliset kalastusmahdollisuudet. Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2269/2004² vahvistettiin uusien jäsenvaltioiden kiintiöt samalla menetelmällä, jota oli käytetty kiintiöiden jakamiseksi asetuksessa (EY) N:o 2340/2002. Viitesaaliina käytettiin kuitenkin vuosien 1993–2002 kirjattua kalastustoimintaa vuosien 1990–1999 sijasta. Asetuksella (EY) N:o 2269/2004 uusien jäsenvaltioiden kiintiöt lisättiin vanhoille jäsenvaltioille asetuksella (EY) N:o 2340/2002 myönnettyihin kiintiöihin, eli yhteisön TACit kasvoivat. Näin saatuja yleisiä jakoperusteita käytettiin TACien jakamiseksi jäsenvaltioille myöhemminä vuosina. TACien jakaminen oli kiistanalainen kysymys, sillä kalastusta jo harjoittaneille jäsenvaltioille myönnettiin kalavaroista suurempi osuus kuin niille, jotka halusivat kehittää vaihtoehtoisia kalastusmahdollisuuksia mutta joilla ei ollut paljon kirjattua kalastustoimintaa. Samanaikaisesti turskaan keskittyvä perinteinen kalastus kävi huomattavasti aiempaa rajoittuneemmaksi.

TACit ja kiintiöt vahvistavaa asetusta täydennettiin neuvoston asetuksella (EY) N:o 2347/2002³ syvänmeren kantojen kalastukseen sovellettavista erityisistä kalastusmahdollisuuksien saamista koskevista vaatimuksista ja niihin liittyvistä edellytyksistä. Mainitulla asetuksella pyrittiin rajoittamaan syvänmeren lajien kalastuksen kasvua velvoittamalla kaikki alukset, jotka pyytävät yli 10 tonnia syvänmeren lajeja vuosittain, hakemaan syvänmeren kalastuslupa. Ilman lupaa ne voisivat kalastaa syvänmeren lajeja 100 kilogrammaa kullakin kalastusmatkalla. Lisäksi alusten, joilla on syvänmeren kalastuslupa, kokonaisvetoisuus rajoitettiin niiden alusten kokonaisvetoisuuteen, jotka joko vuonna 1998, 1999 tai 2000 kalastivat yli 10 tonnia syvänmeren lajeja (vuodet 2000–2003 uusien jäsenvaltioiden osalta). Asetuksessa (EY) N:o 2347/2002 otettiin myös käyttöön erityiset ilmoitus- ja valvontavaatimukset, muun muassa hyväksytyt näytteenottosuunnitelmat, tarkkailijajärjestelmä ja vaatimus purkaa saaliit ainoastaan nimetyissä satamissa. Muut tietojen keruuseen liittyvät vaatimukset annetaan komission asetuksessa (EY) N:o 1581/2004⁴.

Asetukset (EY) N:o 2340/2002 ja (EY) N:o 2269/2004 on korvattu neuvoston asetuksella (EY) N:o 2270/2004⁵, jossa vahvistetaan syvänmeren kantojen TACit vuosiksi 2005 ja 2006. Mainitussa asetuksessa vahvistettiin TACit myös joillekin kannoille, joiden kalastusta ei ollut aiemmin rajoitettu. Koska tieteellisten lausuntojen mukaan keltaroussin kanta oli vähentynyt huomattavasti ICES-alueella VI, asetuksella otettiin käyttöön kyseisen lajin pyyntikieltoalue Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin länsipuolella. Pyyntikieltoalueella kalastavat alukset eivät voi lainkaan purkaa keltaroussia. Pyyntikieltoalueen kautta kulkevien ja keltaroussia kalastavien alusten on pidettävä vauhtinsa yli 8 solmussa sen varmistamiseksi, etteivät ne kalasta alueella.

---

² EUVL L 396, 31.12.2004, s. 1–3.

³ EYVL L 351, 28.12.2002, s. 6–11.

⁴ EUVL L 289, 10.9.2004, s. 6–53.

⁵ EUVL L 396, 31.12.2004, s. 4–12.

Useimmat syvänmeren kantoja koskevat lausunnot annetaan kahden vuoden välein, mutta joistakin kannoista annetaan ajoittain erityislausuntoja tai paikalliset kalastusalan järjestöt tekevät päätöksiä, jotka edellyttävät suhteellisen nopeasti toteutettavia erityistoimenpiteitä. Esimerkkinä voidaan mainita NEAFC:n antama suositus vähentää syvänmerenkantojen kalastusta 30 prosenttia vuosina 2005 ja 2006. Sen sijaan, että asetuksia (EY) N:o 2347/2002 ja (EY) N:o 2270/2004 olisi muutettu, NEAFC:n suosituksen noudattamiseksi komissio sisällytti vaatimukset vähentää pyyntiponnistusta vuoteen 2003 verrattuna 30 prosentilla kilowattipäivinä ehdotuksiin, jotka se teki kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2005 annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 27/2005⁶ ja kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2006 annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 51/2006⁷. Ministerineuvosto kuitenkin hyväksyi ainoastaan kaksi peräkkäistä 10 prosentin vähennystä pyyntiponnistukseen vuosina 2005 ja 2006.

3. ASETUSTEN TEHOKKUUS

Arvioitaessa asetusten tehokkuutta huomioon on otettava kaksi näkökohtaa. Ensinnäkin on arvioitava, ovatko toteutetut toimenpiteet tarpeeksi tehokkaita syvänmeren kantojen suojelemiseksi. Toiseksi on arvioitava, onko toimenpiteet toteutettu asianmukaisesti ja onko päästy toivottuihin tuloksiin.

3.1. Ovatko toteutetut toimenpiteet riittäviä?

3.1.1. TACien taso

Syvänmeren kalastusta on pyritty sääntelemään vasta suhteellisen vähän aikaa. Kalastus kasvoi nopeasti, vaikka itse lajeja tunnettiin vähän, ja tämän vuoksi haluttiin pysäyttää tällaisen kalastuksen kasvu tai hidastaa sitä. Koska syvänmeren lajien biologian ja syvänmeren ekosysteemien perustuntemus oli vähäistä, TACit ja pyyntiponnistusrajotukset vahvistettiin melko sattumanvaraisesti. Jos varovaisuusperiaatetta olisi noudatettu täydellisesti, TACit ja pyyntiponnistusrajat olisi asetettu paljon alhaisemmalle tasolle tai kalastus olisi jopa lopetettu.

Vuosiksi 2003 ja 2004 asetetut TACit olivat askel oikeaan suuntaan, mutta useimmissa tapauksissa ne olivat liian korkealla kantojen ylläpitämiseksi. Useimpien kantojen ilmoitetut saaliit olivat lisäksi TACeja huomattavasti alhaisempia, mikä viittaa siihen, että TACit eivät rajoittaneet kalastusta. Ehdottaessaan syvänmeren kantojen vuosien 2005 ja 2006 TACeja komissio pyrki sen vuoksi varmistamaan, että ne tosiasiallisesti rajoittaisivat kalastusta. Perustasona käytettiin todellisia saaliita eikä nykyisiä TACeja. Jos tieteelliset lausunnot edellyttivät pyyntiponnistuksen tai saaliiden huomattavaa vähentämistä täsmentämättä määrää tarkemmin, kalastusmahdollisuuksia ehdotettiin vähennettävän 30 prosenttia. Jos tieteelliset lausunnot osoittivat, että pyyntiponnistusta tai saaliita olisi vähennettävä jokin tietty määrä, tätä määrää käytettiin ehdotettuja TACeja laskettaessa. Ehdotettu TAC ei kuitenkaan koskaan ollut alle 50 prosenttia vuoden 2003 saaliista, sillä yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia haluttiin lieventää.

---

⁶ EUVL L 12, 14.1.2005, s. 1–151.

⁷ EUVL L 16, 20.1.2006, s. 1–183.

Ministerineuvosto ei kuitenkaan hyväksynyt komission menetelmää vaan teki vaatimattomammat vähennykset, jotka olivat enintään 15 prosenttia verrattuna voimassa olleisiin TACEihin, ei ilmoitettuihin saaliisiin. Syyt olivat poliittiset, sillä ei haluttu tehdä näennäisen suuria vähennyksiä syvänmeren kalastusmahdollisuuksiin samaan aikaan kun syvänmeren kalastus nähtiin vaihtoehtona mannerjalustalla tapahtuvan kalastuksen vähenemiselle. Niiden kantojen osalta, joiden TACEja ehdotettiin ensimmäisen kerran asetuksessa (EY) N:o 2270/2004, neuvosto kuitenkin hyväksyi komission ehdotuksen tehdä 30–50 prosentin vähennys ilmoitettujen saaliiden tosiasialliseen tasoon.

Liitteenä olevassa taulukossa verrataan tällä tavoin vahvistettuja vuosien 2005 ja 2006 TACEja vuoden 2005 ilmoitettuihin saaliisiin. Useimmissa tapauksissa saaliit olivat huomattavasti pienempiä kuin TACit, mikä antaa olettaa, että TACit eivät vielä ole rajoittavia.

3.1.2. *TACien soveltuvuus syvänmeren kantojen hoitoon*

Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta syvänmeren kalastuksessa saadaan saaliiksi useita eri lajeja, vaikka varsinaisia kohdelajeja saattaakin olla vain yksi tai kaksi. Joidenkin syvänmeren lajien, kuten molvan ja keilan, elinalue ulottuu mannerjalustan reunoille, ja niitä saatetaan saada myös sivusaaliina matalien vesien pohjakalalajien pyynnissä.

Jotta TACit olisivat tehokkaita monilajikalastuksessa, yksittäisten kantojen TACit olisi vahvistettava suhteessa toisiinsa tasolle, jolla poisheitetyt saaliit ja sivusaaliit saadaan mahdollisimman pieniksi. Tähän on hyvin vaikea päästä jopa matalien vesien monilajikalastuksessa, jonka suhteen saaliista ja poisheitetyistä saaliista on saatavilla paljon enemmän tietoa. Syvänmeren kantojen lajikohtaiset TACit on vahvistettu kaikkien virallisesti ilmoitettujen syvänmeren saaliiden perusteella, ja yksittäisten kalastusten saalisjakaumasta tai poisheitettyjen kalojen määrästä on saatavilla tuskin lainkaan tietoja. Asetuksen (EY) N:o 2347/2002 liitteissä I ja II luetellaan 48 lajia, mutta ainoastaan yhdeksälle niistä on vahvistettu TAC. Useimpia muita lajeja saadaan saaliiksi liian satunnaisesti tai liian vähäisiä määriä, jotta niille olisi järkevää asettaa TACit. Koska ainoastaan joitakin lajeja hoidetaan TACien avulla, tämä on valitettavasti johtanut siihen, että saalislajeja ilmoitetaan väärin, jottei niitä laskettaisi kiintiöstä pois.

Toisena ongelmana syvänmeren lajien hoidossa TACien avulla on se, että syvänmeren kantojen maantieteellisestä levinneisyydestä tiedetään suhteellisen vähän. Sen vuoksi TACit usein asetetaan hyvin suurille hoitoalueille. Syynä tähän on osittain se, että halutaan estää vääriä ilmoituksia, joita ehkä tehtäisiin, jos TAC-alueet olisi määritelty kapeammin. Vaarana on jättää epähuomiossa jokin alue TAC-järjestelmän ulkopuolelle. Tästä tarjoaa esimerkin lestikalan kohdennetun kalastuksen kehittyminen ICES-alueen III Norjan vesillä. Asetuksessa (EY) N:o 2270/2004 vahvistettiin 1 590 tonnin suuruinen TAC ICES-alueelle III mutta täsmennettiin, että TACia sovelletaan yhteisön ja kansainvälisillä vesillä. TAC ei kattanut Norjan vesiä, vaikka kirjatut saaliit, joihin se perustui, sisälsivät myös Norjan vesillä saadut saaliit. Tätä aukkoa käyttivät hyväkseen jotkin Tanskan alukset, jotka laillisesti kalastivat Norjan vanhastaan tunnustamien oikeuksien perusteella ja saivat näin saaliiksi yli 14 000 tonnia lestikalaa vuonna 2005.

Vaikeuksista ja puutteista huolimatta TACit ovat kuitenkin luultavasti hieman hillinneet joidenkin tärkeimpien kohdelajien kalastuskuolevuutta. On kuitenkin selvää, että syvänmeren kantojen pitkän aikavälin hoidossa TACEja on täydennettävä muilla toimenpiteillä, erityisesti pyyntiponnistusta rajoittamalla.

3.1.3. *Syvänmeren kantojen pyyntiponnistuksen hallinnointi*

Asetuksen (EY) N:o 2347/2002 4 artiklan mukaisesti syvänmeren kalastusluvilla kalastavien alusten vetoisuus on rajattu kaikkien niiden alusten kokonaisvetoisuuteen, jotka joko vuonna 1998, 1999 tai 2000 saivat saaliiksi yli 10 tonnia minkä tahansa syvänmeren lajien sekoituksia. Vetoisuuden enimmäismäärällä haluttiin rajoittaa syvänmeren kalastuksen kasvua, mutta käytännössä rajoituksella ei luultavasti ole ollut vaikutusta.

Yhtenä syynä tähän on se, että joitakin syvänmeren lajeja saadaan sivusaaliina matalien vesien lajeja kalastettaessa. Aiemmin mainittiinkin jo molva ja keila. Lisäksi voidaan mainita syvänmeren lajina asetuksessa (EY) N:o 2347/2002 esitetyt hopeakuoret, joita kuitenkin saadaan sivusaaliina mustakitaturskan kalastuksessa. Tämä tarkoittaa, että vetoisuuden enimmäismäärään sisältyvät alukset, jotka eivät harjoita syvänmeren kantojen kohdennettua kalastusta, ja vetoisuus muodostaa paljon suuremman osuuden laivaston kokonaisvetoisuudesta kuin syvänmeren kalastuksen suhteellinen merkitys edellyttäisi.

Toinen ongelma on se, että 4 artiklan mukaan enimmäismäärään sisällytetään kaikkien niiden alusten kumulatiivinen vetoisuus, jotka joko vuonna 1998, 1999 tai 2000 saivat saaliiksi yli 10 tonnia. Jos jokin alus sai saaliiksi 10 tonnia syvänmeren lajeja vain yhtenä vuonna ja toinen alus 10 tonnia vain jonakin toisena vuonna, molempien alusten vetoisuus on kuitenkin sisällytetty vetoisuuden enimmäismäärään. Tämän vuoksi enimmäismäärät ovat epärealistisen korkeita eivätkä rajoita syvänmeren lajien kohdennettua kalastusta harjoittavien alusten määrää.

Tämä puute on myös alentanut pyyntiponnistuksen vähentämispyrkimysten tehokkuutta. Pyyntiponnistuksen vähentämisestä säädetään asetuksissa (EY) N:o 27/2005 ja (EY) N:o 51/2006. Mainituilla asetuksilla vähennetään alusten, joilla on syvänmeren kalastuslisenssi, pyyntiponnistusta 10 ja 20 prosenttia kilowattipäivinä vuoteen 2003 verrattuna (asetuksen (EY) N:o 2347/2002 voimaantulo vuosi ja näin ollen ensimmäinen vuosi, jolta käytössä on luotettavat tiedot pyyntiponnistuksesta). Koska useat alukset, joilla on syvänmeren kalastuslisenssi, eivät harjoita syvänmeren kantojen kohdennettua kalastusta, pyyntiponnistuksen vähentäminen ei välttämättä vähennä syvänmeren kantojen kalastuksen määrää ja saattaa jopa tarpeettomasti rajoittaa muiden lajien pyyntiponnistusta. Jottei syvänmeren lajien pyyntiponnistuksen nimellinen vähentäminen merkitsisi sitä, että pyyntiponnistusta vähennetään lähinnä mustakitaturskan kalastuksessa, jossa sivusaaliina saadaan hopeakuoreita, asetuksessa (EY) N:o 51/2006 hopeakuoreita ei sisällytetty syvänmeren lajien luetteloon pyyntiponnistuksen laskennassa.

Arvioitaessa toteutettujen toimenpiteiden riittävyttä olisi otettava huomioon, ettei heti ole selvää, riittääkö pyyntiponnistuksen vähentäminen 10 prosenttia kaksi kertaa peräkkäin vuosina 2005 ja 2006 vuoden 2003 pyyntiponnistustasolta noudattamaan

NEAFC:n suositusta, jonka mukaan syvänmeren kantojen pyyntiponnistusta olisi vähennettävä 30 prosenttia viimeaikaiselta korkealta tasolta. Tätä seikkaa käsitellään vielä jaksossa 3.2.4, joka koskee jäsenvaltioiden pyyntiponnistuksen tasosta tekemiä ilmoituksia.

3.2. Asetusten täytäntöönpano

3.2.1. Tieteelliset näytteenotto- ja tarkkailijaohjelmat

Asetuksen (ET) N:o 2347/2002 8 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on otettava käyttöön tarkkailijaohjelma tietojen keräämiseksi niiden alusten toiminnasta, joilla on syvänmeren kalastuslisenssi. Komission oli tarkoitus arvioida nämä ohjelmat kuuden kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Määräaikaa ei ole voitu noudattaa. Kun asetus (EY) N:o 2347/2002 hyväksyttiin, syvänmeren kalavaroja oli jaettu seuraaville jäsenvaltioille: Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa, Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta. Maaliskuun 2003 loppuun mennessä eli kolme kuukautta asetuksen (EY) N:o 2347/2002 voimaantulosta näytteenottosuunnitelma oli saatu ainoastaan Saksalta. Ruotsi ilmoitti komissiolle, että se katsoi syvänmeren saaliinsa niin vähäisiksi, ettei näytteenottosuunnitelmaa tarvittu. Kirjallisten muistutusten jälkeen näytteenottosuunnitelmat saatiin Espanjalta, Irlannilta, Portugalilta, Ranskalta ja Yhdistyneeltä kuningaskunnalta. Alankomaat, Belgia, Ruotsi ja Tanska eivät toimittaneet näytteenottosuunnitelmia. STECF on tosin todennut, että kaikkien näiden maiden syvänmeren kiintiöt ovat hyvin pienet. Laajentumisen jälkeen myös uusien jäsenvaltioiden olisi pitänyt toimittaa näytteenottosuunnitelmat, mutta yhtään suunnitelmaa ei ole saatu.

Huomattava puute asetuksessa (EY) N:o 2347/2002 on selkeästi määritellyn näytteenottostrategian puuttuminen. Tämä merkitsee, että vaikka näytteenottosuunnitelma olisi käytössä, saadut tiedot voivat olla laadultaan huonoja tai eri jäsenvaltioista saatuja tietoja on vaikea yhdistää. ICES:n syvänmeren työryhmän raportissa viitataan tarkkailijaohjelman osana kerättyihin tietoihin ainoastaan joidenkin kantojen kohdalla (esimerkiksi lestikala ICES-alueilla Vb, XII, VI ja VII).

3.2.2. Luettelot nimetyistä satamista

Asetuksen (EY) N:o 2347/2002 7 artiklan mukaan syvänmeren lajien saaliit, joiden paino on yli 100 kilogrammaa, voidaan purkaa ainoastaan nimetyissä satamissa, ja luettelo nimetyistä satamista olisi pitänyt toimittaa komissiolle 60 päivän kuluessa asetuksen voimaantulosta. Tästä oli aikaa kolmekymmentä päivää toimittaa selvitys näissä satamissa käytetyistä syvänmeren lajien purkamiseen liittyvistä tarkastus- ja valvontamenettelyistä.

Kaikki jäsenvaltiot toimittivat luettelot nimetyistä satamista, mutta selvitys purkamiseen liittyvistä tarkastus- ja valvontamenettelyistä saatiin ainoastaan Alankomailta, Belgialta, Espanjalta, Irlannilta, Latvialta, Portugalilta, Puolalta, Ranskalta, Ruotsilta, Saksalta, Tanskalta ja Yhdistyneeltä kuningaskunnalta.

Jälleen kerran on todettava asetuksen (EY) N:o 2347/2002 puutteeksi, ettei tarkastus- ja valvontamenettelyjä ohjeisteta. Lisäksi syvänmeren lajien purkamistarkastukset tehdään tavallisesti samalla kun tarkastetaan huomattavasti suurempia määriä purettuja pohjakaloja, ja syvänmeren lajeja ei aina pidetä yhtä tärkeinä.

3.2.3. *Luettelot aluksista, joilla on syvänmeren kalastuslisenssi*

Ainoastaan Espanja ja Portugali ovat noudattaneet neuvoston asetuksen (EY) N:o 1627/94⁸ 7 artiklan vaatimusta esittää luettelot aluksista, joilla on syvänmeren kalastuslisenssi.

3.2.4. *Pyyntiponnistuksesta ilmoittaminen*

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2347/2002 9 mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava kultakin kalenterivuosi- ja vuosipuoliskolta tiedot syvänmeren lajien saaliista ja toteutuneesta pyyntiponnistuksesta kilowattikalastuspäivinä ja vuosineljänneksittäin, pyydystypeittäin ja kalalajeittain. Lisäksi on toimitettava mainitun asetuksen liitteessä II lueteltujen lisälajien saaliita koskevat tiedot.

Puolivuositaisista raporteista oli tarkoitus saada yksityiskohtaisia tietoja pyyntiponnistuksen tasosta pyydystypeittäin. Tavoitteena oli saada täsmällisempää tietoa syvänmeren kalastuksesta, jotta pyyntiponnistusvähennykset voitaisiin kohdentaa paremmin. Yhteisö on vahvasti puoltanut tällaista lähestymistapaa myöhemmissä NEAFC:n vuotuisissa kokouksissa. Yksikään jäsenvaltioista ei ole kuitenkaan rutiininomaisesti toimittanut näitä pyyntiponnistustietoja, vaikka muutamat ovatkin komission pyynnöstä toimittaneet yksityiskohtaisia tietoja kaikkein viimeisimmiltä vuosilta.

Jotkin jäsenvaltiot – eivät tosin kaikki – ovat komission pyynnöstä toimittaneet tietoja pyyntiponnistuksen kokonaistasosta vuosilta 1998–2004. Komissio pyysi näitä tietoja arvioidakseen, olisiko asetuksessa (EY) N:o 27/2005 edellytetty 10 prosentin vähennys vuoden 2005 pyyntiponnistuksessa vuoden 2003 tasoon verrattuna riittävä noudattamaan NEAFC:n suositusta, jonka mukaan pyyntiponnistusta piti vähentää 30 prosenttia viimeaikaiselta korkealta tasolta.

Vuosien 2000–2005 kootut pyyntiponnistustiedot (tai arviot pyyntiponnistuksesta ennen vuotta 2003, jolloin asetus (EY) N:o 2347/2002 tuli voimaan) on saatu Alankomailta, Espanjalta, Irlannilta, Portugalilta, Ranskalta, Ruotsilta, Saksalta, Tanskalta ja Yhdistyneeltä kuningaskunnalta. Näiden tietojen mukaan vuoden 2005 pyyntiponnistus oli enintään 65 prosenttia vuoden 2000 pyyntiponnistuksesta, mikä viittaa siihen, että yhteisö on tosiasiaassa noudattanut NEAFC:n suositusta.

3.2.5. *Seuranta ja valvonta*

Asetuksen (EY) N:o 2270/2004 7 artiklassa otetaan käyttöön keltaroussin suojelualue. Aluksilla, joilla on syvänmeren kalastuslisenssi ja jotka ovat saapuneet alueelle, ei saa olla eivätkä ne saa jälleenlaivata minkäänlaista määrää keltaroussia eivätkä ne saa purkaa minkäänlaista määrää keltaroussia kyseisen kalastusmatkan päätteeksi, elleivät kaikki aluksella olevat pyydykset ole kauttakulun aikana

---

⁸ EYVL L 171, 6.7.1994, s. 7–13.

kiinnitettyinä ja varastoituina ja ellei keskinopeus kauttakulun aikana ole vähintään kahdeksan solmua.

Toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää alusten satelliittiseurantajärjestelmän (VMS) tietojen tarkkaa seurantaa ja varsinkin hälytyksen antamista, jos aluksen nopeus laskee alle kahdeksan solmun. Täytäntöönpano ei vaikuta tehokkaalta missään jäsenvaltiossa. Erityisesti kalastuksen seurantakeskukset eivät yleensä anna automaattisesti varoitusta, jos kalastusalue kalastaa sääntelyalueella tai kulkee sen kautta. Tämä merkitsee, että kalastuksen seurantakeskukset eivät tiedota paikallisille tarkastajille, jos alukset harjoittavat epäilyttävää toimintaa kalastusvesillä, vaikka se olisi teknisesti mahdollisesta. Jos näin tehtäisiin, tarkastajat voisivat tarkastaa tällaiset alukset niiden saapessa satamaan.

Jaksossa 3.1.3 todettiin, että alukset, joilta edellytetään syvänmeren kalastuslisenssiä, on määritelty liian laajasti, sillä määritelmä kattaa monia aluksia, jotka saavat saaliiksi vain vähäisiä määriä syvänmeren kantoja. Tämä vähentää syvänmeren kalastuksen pyyntiponnistusrajoitusten tehokkuutta ja voi johtaa ongelmiin valvottaessa muita kuin syvänmeren lajeja. Tämä johtuu siitä, että alus, jolla on syvänmeren kalastuslisenssi, voi laillisesti kalastaa alueilla, joilla jäsenvaltiolla on syvänmeren kiintiöitä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tällainen alus harjoittaa syvänmeren kantojen kohdennettua kalastusta näillä alueilla. Syvänmeren kalastuslisenssit ovat joissakin tapauksissa oikeuttaneet kalastamaan alueilla, joilla aluksella ei ole oikeutta kalastaa tosiasiallista kohdelajia.

4. PÄATELMÄT

- Useiden syvänmeren kantojen tuottavuus on niin alhainen, että kestävä hyödyntämisen tasolla kalastus on todennäköisesti taloudellisesti kannattamatonta. Sen vuoksi on hyväksyttävä se tosiasia, että kantojen nykyisiä hyödyntämistapoja on väistämättä alennettava joko vapaaehtoisesti kantojen säilyttämiseksi tai koska kannat on kalastettu loppuun. Kantojen palautumisajat ovat lisäksi niin pitkiä, että pyyntiponnistusvähennyksiä on pidettävä pysyvinä, ei keinona elvyttää kanta kalastusmäärien kasvattamiseksi pitkällä aikavälillä.
- Nykyisin voimassa olevat toimenpiteet on joka tapauksessa pantu liian tehottomasti täytäntöön, jotta syvänmeren kantoja voitaisiin suojella.
- Nykyisellään pyyntiponnistusrajoituksia sovelletaan kaikkeen kalastukseen, vaikka jotkin kalastukset ovatkin todennäköisesti kestävämpiä kuin toiset. Kiireellisimmin tarvittaisiin tietoa eri kalastuksista, joissa pyydetään syvänmeren lajeja. Näin pyyntiponnistusta voitaisiin mukauttaa erikseen niissä kaikissa kohdelajien ja sivusaaliiden perusteella. Kalastukseen osallistumiseksi tarvittavan kalastuslisenssin saamisen pitäisi olla riippuvainen siitä, onko aluksella sopivaa kirjattua kalastustoimintaa.
- Tieteellisten tietojen keräämiseen käytettävistä näytteenotto-ohjelmista olisi päätettävä sen jälkeen kun asianomaisia osapuolia yhteisön tasolla ja muita NEAFC:n sopimuspuolia on kuultu. Yksi merkittävimmistä kritiikeistä, joka voidaan esittää voimassa olevaa lainsäädäntöä kohtaan, on se, että vaikka tietojen keräämiseen ja tiedoista ilmoittamiseen on velvoitettu, asiasta on ohjeistusta tuskin lainkaan tai ei ollenkaan. Näytteenottosuunnitelmien sisällössä ja laadussa on sen vuoksi eroja eri jäsenvaltioiden

välillä. Koska tietojen ilmoittamiselle ei ole hyväksytty vakiomuotoa, tietoja on lisäksi vaikea yhdistää. Tietojen ilmoitusmuoto olisi täsmennettävä selkeästi ja tiedot olisi saatettava paremmin tieteellisten työryhmien käyttöön.

- Seuranta- ja valvontamenettelyjä on tiukennettava. Myös VMS-tietojen ilmoittamiselle olisi laadittava selkeät menettelyt.
- Tietojen keruuseen pitäisi panostaa enemmän, jotta syvänmeren kalastuksen vaikutusta ekosysteemeihin voitaisiin arvioida, ja tietoja olisi kerättävä sekä kaupallisilta kalastusaluksilta että koordinoituista tutkimusaluskartoituksista.

LIITE**Kiintiöiden käyttöaste vuonna 2005**

Laji	Alue	TAC 2005–2006	Saaliit vuonna 2005	Käyttö
Syvänmeren hait	V, VI, VII, VIII, IX	6763	3294	49 %
Syvänmeren hait	X	120	16	13 %
Syvänmeren hait sekä <i>Deania histrucosa</i> ja <i>Deania profondorum</i>	XII	243	148	61 %
Mustahuotrakala	I, II, III, IV	30	3	10 %
Mustahuotrakala	V, VI, VII, XII	3042	2977	98 %
Mustahuotrakala	VIII, IX, X	4000	3389	85 %
Mustahuotrakala	CECAF 34.1.2.	4285	3195	75 %
Limapääät	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XII, XIV	328	302	92 %
Keila	I, II, XIV	35	5	13 %
Keila	III	40	7	18 %
Keila	IV	317	115	36 %
Keila	V, VI, VII	604	452	75 %
Lestikala	I, II, IV, Va	20	2	8 %
Lestikala	III	1590	881	55 %
Lestikala	Vb, VI, VII	5253	3388	64 %
Lestikala	VIII, IX, X, XII, XIV	7190	5683	79 %
Keltaroussi	VI	88	67	76 %
Keltaroussi	VII	1148	260	23 %
Keltaroussi	I, II, III, IV, V, VIII, IX, X, XI, XII, XIV	102	60	59 %
Tylppäpyrstömolva	II, IV, V	119	27	22 %
Tylppäpyrstömolva	III	25	1	5 %
Tylppäpyrstömolva	VI, VII	3137	3066	98 %
Pilkkupagelli	VI, VII, VIII	298	223	75 %
Pilkkupagelli	IX	1080	430	40 %
Pilkkupagelli	X	1136	1119	98 %
Luikeroturskat	I, II, III, IV	36	5	14 %
Luikeroturskat	V, VI, VII	2028	1545	76 %
Luikeroturskat	VIII, IX	267	269	101 %
Luikeroturskat	X, XII	63	36	57 %